

ایالات متحده_ و سپس تلاش برای کاهش تولید نفت از طریق قطع کمک‌های فنی و پشتیبانی‌های تکنولوژیکی طی «فرمان ۱۲۲۰۵» در ۷ آوریل ۱۹۸۰ شد (Executive Order 12205, 1980). با این اقدام، واردات روزانه ۷۰۰ هزار بشکه نفت از ایران (The New York Times, 1979) و متعاقباً حمایت‌های فنی متوقف شد. این ممنوعیت‌ها و بعدتر شروع جنگ عراق علیه ایران، منجر به تولید حدود یک‌ونیم میلیون بشکه نفت و صادرات ۹۰۰ هزار بشکه در روز شد؛ روندی که تا سال ۱۹۸۳ م. (۱۳۶۲ ش.) ادامه داشت.

با این حال، ایران موفق شد با استفاده از اقدامات جایگزین، طی سال‌های ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ م. (۱۳۶۴ و ۱۳۶۵ ش.) تولید را روزانه به سقف دوونیم میلیون و صادرات را به حدود یک‌ونیم میلیون بشکه برساند (بانک مرکزی، ۱۳۷۹ به قبل). این ارقام با اتمام جنگ و تمرکز بر روی توان تولیدی تا سال ۱۹۹۵ م. (۱۳۷۴ ش.) به بیش از ۳ میلیون و ۷۲۰ هزار برای تولید و ۲ میلیون و ۴۶۵ هزار برای صادرات رسید (بانک مرکزی، ۱۳۷۹ به قبل: ۱۷). رساندن تولید و صادرات به قبل از شروع تحریم یک‌جانبه، نشانه‌ای از بی‌اثر شدن تحریم‌ها بود؛ لذا ایالات متحده سعی کرد با صدور و اجرایی کردن دو فرمان «۱۲۹۵۷» و «۱۲۹۵۹» در ۱۵ مارس و ۶ می ۱۹۹۵، شامل ممنوعیت تمام فعالیت‌های نفتی و تکنولوژیکی درباره ایران، پاسخی جبرانی به این روند داشته باشد.

۴-۲. منع دسترسی به سرمایه و فناوری جایگزین (اوت ۱۹۹۶ تا فوریه ۲۰۰۶)

تأثیر ناکافی فرامین اجرایی یک‌جانبه قبلی و حضور دیگر کشورها و شرکت‌ها در بازار تولیدی و صادراتی نفت ایران باعث شد که ایالات متحده به منظور مسدود کردن راه‌های دستیابی به سرمایه‌گذاری و فناوری جدید جهانی، تحریم متفاوتی را ذیل «قانون ایران و لیبی (ایلسا)» در جولای ۱۹۹۶، وضع کند. بر اساس این قانون، سرمایه‌گذاری بیش از ۴۰ میلیون دلار (طی ۱۲ ماه) و همچنین کمک‌های فنی و مالی در بخش نفت و گاز ایران ممنوع شد. بُعد مهم و هوشمندانه این قانون، اثر ثانویه یا تسری آن به اشخاص ثالث (غیرآمریکایی) و فراسرزمینی کردن آن بود که مانعی جدی برای شرکت‌های نفتی بین‌المللی جهت مشارکت در طرح‌های ایران